

TÜRKMENISTANYŇ

KANUNY

090.070.230

090.160.080

010.150.010

Radioýgylyk spektri hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2018 ý., № 3-4, 88-nji madda)

(Türkmenistanyň 02.03.2019 ý. № 130-VI we 22.08.2020 ý. № 278-VI Kanunlary esasynda girizilen üýtgetmeler bilen)

Şu Kanun Türkmenistanyň çäginde radioýgylyk spektrini dolandyrmagyň, peýdalanmagyň we peýdalanylyşyna gözegçilik etmegiň hukuk esaslaryny kesgitleýär.

I BAP. UMUMY DÜZGÜNLER

1-nji madda. Esasy düşüňjeler

Şu Kanunda aşakdaky esasy düşüňjeler ulanylýar:

1) **elektromagnit utgaşmasy** – radioelektron serişdeleriniň tötänleýin elektromagnit päsgelçilikleriň olara täsir eden halatynda şol bir wagtda talap edilýän hilde ulanmaklygyň hakyky şertlerinde hereket etmek we beýleki radioelektron serişdelerine ýol berilmeýän elektromagnit päsgelçilikleri döretmezlik ukyby;

2) **industrial radiopäsgelçilikleri** – maglumaty bermek üçin niýetlenilmedik tehniki serişdeleriň radioýygylyk spektriniň diapazonynda döredýän elektromagnit şöhlelenmeleri;

3) **radioelektron serişdeleri** – iberiji we (ýa-da) kabul ediji gurluşlaryň birinden ýa-da birnäçesinden, ýa-da şeýle gurluşlaryň utgaşmasyndan ybarat bolan we kömekçi enjamy öz içine alýan, radiotolkunlary ibermek we (ýa-da) kabul etmek üçin niýetlenilen tehniki serişdeler;

4) **radiopäsgelçilikler** – elektromagnit energiýasynyň bir ýa-da birnäçe şöhlelenmeleriň esasynda dörän, maglumatyň hiliniň peselmeginde, ýalňyş bolmagynda ýa-da ýitmeginde ýüze çykýan, radioaragatnaşyk ulgamynda kabul edişe täsiri;

5) **radioýygylyk** – elektromagnit yrgyldylarynyň radioýygylyk spektriniň ýeke-täk düzümini aňlatmak üçin bellenilýän ýygylygy;

- 6) **radioýygylyk spektri** – radioýygylyklaryň Halkara elektroaragatnaşyk birleşmesi tarapyndan bellenen çäklerdäki radioelektron serişdeleriniň ýa-da ýokary ýygylykly enjamlaryň işlemegi üçin peýdalanylýp bilinjek jemi. Radioýygylyk spektri Türkmenistanyň çäginde Türkmenistanyň milli serişdesi bolup durýar;

7) **radioýygylyk spektriniň monitoringi** (radiomonitoring) – radioýygylyk spektriniň ýagdaýyna gözegçilik etmek, onuň peýdalanylyşyna baha bermek üçin niýetlenilen guramaçylyk-tehniki çäreleriň toplumu;

8) **ýokary ýygylykly enjamlar** (gurluşlar) – senagat, ylmy, saglygy gorayyş, durmuş ýa-da beýleki maksatlarda radioýygylyk energiýasyny öndürmek we peýdalanmak üçin niýetlenen enjamlar ýa-da abzallar.

2-nji madda. Şu Kanunyň hereket ediş çygry

1. Şu Kanunyň hereketi Türkmenistanyň çäginde radioýygylyk spektrini peýdalanyjylar bolup durýan fiziki we ýuridik şahslara degişlidir. Daşary ýurtly fiziki we ýuridik şahslara, şeýle hem raýatlygy bolmadyk adamlara şu Kanunyň hereketi Türkmenistanyň fiziki we ýuridik

şahslaryna degişli bolşy ýaly şertlerde we tertipde degişlidir, olaryň işiň aýry-aýry görnüşlerini amala aşyrmagy boýunça Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen çäklendirmeler muňa degişli däldir.

2. Şu Kanunyň düzgünleri aragatnaşyk babatda işe ygtyýarnama bermegiň, aragatnaşyk serişdelerini we hyzmatlaryny güwälandirmegiň, radioelektron serişdelerini we ýokary ýygyllykly enjamlary Türkmenistanyň gümrük serhedi arkaly geçirmegiň umumy kadalaryny kesgitleýän, şeýle hem elektrik aragatnaşyk ulgamlarynyň eýeleriniň we aragatnaşyk hyzmatlarynyň milli operatorlarynyň arasyndaky gatnaşyklary düzgünleşdirýän Türkmenistanyň hereket edýän kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen bilelikde ulanylýar.

3-nji madda. Radioýygyllyk spektrini peýdalanyjy

Eýeçiliginde, peýdalanmagynda ýa-da ygtyýarynda radioelektron serişdeleri we (ýa-da) ýokary ýygyllykly enjamlar, şeýle hem olary saklamaga, ulanmaga degişli rugsady bolan fiziki we ýuridik şahs Türkmenistanda radioýygyllyk spektrini peýdalanyjy diýlip ykrar edilýär.

4-nji madda. Radioýygyllyklary paýlamagyň Milli tablisasy

1. Radioýygyllyklary paýlamagyň Milli tablisasy radioaragatnaşygy guramak, önümçilik, ylmy, saglygy goraýyş we gaýry maksatlarda radioýygyllyklary (radioýygyllyklar zolagyny) peýdalanmak üçin radioýygyllyk spektriniň paýlanylmagyny belleýär.

2. Radioýygyllyklary paýlamagyň Milli tablisasy Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygyllyklar baradaky pudagara topar tarapyndan tassyklanylýar.

5-nji madda. Berkidilen radioýygyllyklar hakynda maglumat

Berkidilen radioýgylyklar (radioýgylyklaryň zolaklary) barada maglumat «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy tarapyndan ýöredilýän Radioýgylyklaryň ýeketäk registrine girizilýär.

6-njy madda. Radioýgylyk spektriniň peýdalanylandygy üçin töleg

1. Türkmenistanyň çäginde radioýgylyk spektrinden peýdalanmak töleglidir. Radioýgylyk spektrinden peýdalanylandygy üçin tölegiň möçberi Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde «Türkmenaragatnaşyk» agentligi tarapyndan tassyklanylýar.

Radioýgylyk spektriniň peýdalanylandygy üçin tölegden gelip gowşan serişdeleri ulanmak Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda amala aşyrylýar.

2. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar döwlet zerurlyklaryny üpjün edýän aýry-aýry peýdalanyjlary radioýgylyk spektriniň peýdalanylandygy üçin tölegden boşatmak hakynda çözüň kabul etmäge haklydyr.

II BAP. RADIOÝGYLYK SPEKTRINIŇ SERIŞDESINIŇ PEÝDALANYLYŞYNY DÖWLET TARAPYNDAN DOLANDYRMAK

7-nji madda. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyny döwlet tarapyndan dolandyrmagyň maksatlary we wezipeleri

1. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyny döwlet tarapyndan dolandyrmagyň maksatlary şulardan ybaratdyr:

1) milli bähbitlerde radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşynyň netijeliligini ýokarlandyrmak;

2) radioýgylyk spektriniň halkara hyzmatdaşlygyň çygrynda Halkara elektroaragatnaşyk birleşmesiniň radioaragatnaşyk Reglamentine laýyklykda peýdalanylmagyny üpjün etmek;

3) radioýgylyk spektrini peýdalanmak babatynda döwletiň bähbitlerine wekilçilik etmek we goramak.

2. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyny döwlet tarapyndan dolandyrmak arkaly aşakdaky wezipeleriň çözülmegi üpjün edilýär:

1) radioýgylyk spektrini peýdalanmak babatynda döwlet syýasatynyň işlenip taýýarlanylmagy we amala aşyrylmagy;

2) radioýgylyklary paýlamagyň Milli tablisasynyň esasynda radioýgylyklaryň (radioýgylyklar zolaklarynyň) tertipleşdirilip paýlanylmagy;

3) radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyny çözmek we bellige almak meseleleriniň düzgünleşdirilmegi;

4) radioýgylyk spektrini peýdalanmak babatynda ölçegleriň we kadalaryň bellenişmegi;

5) radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik edilmegi.

8-nji madda. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyny dolandyrmak

1. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyny milli derejede döwlet tarapyndan dolandyrmak, radioýgylyk spektrini peýdalanmak meselelerini halkara hyzmatdaşlyk çygrynda utgaşdyrmak Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan amala aşyrylýar.

Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara toparyň Düzgünnamasy we onuň düzümi Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan tassyklanylýar.

2. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara toparyň çözüdi boýunça Türkmenistanyň çäginde radioýgylyk spektriniň kesgitlenen diapazonynyň peýdalanylyşyny dolandyrmak hukugy «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy bilen baglaşylan şertnama esasynda 5 ýyldan köp bolmadyk möhlet bilen fiziki ýa-da ýuridik şahsa berlip bilner.

III BAP. TÜRKMENISTANYŇ ÇÄGINDE RADIOÝGYLYK SPEKTRINIŇ SERIŞDESINIŇ PEÝDALANYLYŞY

9-njy madda. Radioýgylyklary berkitmek

1. Radioýgylyklary (radioýgylyklar zolaklaryny) berkitmek Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan amala aşyrylýar.

2. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topardan radioýgylyk spektriniň kesgitlenen diapazonynyň peýdalanylyşyny dolandyrmak hukugyna rugsady alan fiziki ýa-da ýuridik şahslar radioýgylyklary şu diapazonyň çäklerinde beýleki peýdalanyjylara paýlamaga haklydyr, şunda bu hakda «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugyna habar berilmelidir.

Peýdalanyjylaryň arasynda radioýgylyklaryň paýlanylyşy hakynda maglumatlaryň berilmezligi Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan jogapkärçilige eltýär.

3. Radioýgylyklary (radioýgylyk zolaklaryny) berkitmek ýüztutmalaryň esasynda amala aşyrylýar.

Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar radioýgylyklary (radioýgylyk zolaklaryny) peýdalanyjyny bäsleşik esasynda kesgitlemäge haklydyr.

Berkidilen radioýgylyklary peýdalanmak «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy bilen radioýgylyk spektrini peýdalanmak hakynda baglaşylan şertnama esasynda amala aşyrylýar.

4. Ýuridik şahslar berkidilen radioýgylyklary peýdalanmak hukugynyň öz garamagyndaky edara-kärhanalara berilmegini we (ýa-da) olar bilen bilelikde peýdalanylmagyny «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy bilen hökmany ylalaşmalydyrlar.

5. Radioýgylyk spektriniň eýeçilige ýa-da möhletsiz peýdalanylmaga berilmegine ýa-da berkidilmegine ýol berilmeýär.

6. Radioýgylyklary paýlamagyň Milli tablisasyndaky üýtgetmeler ýa-da Türkmenistan tarapyndan degişli halkara borçnamalaryň kabul edilmegi bilen baglanyşykly radioýgylyklary peýdalanmak şertnamasynyň şertleri üýtgedilip bilner.

10-njy madda. Radioelektron serişdelerini we ýokary ýygylykly enjamlary taslamak, işläp taýýarlamak, öndürmek, gurnamak (oturtmak), edinmek, ulanmak hem-de olary daşary ýurtlardan getirmek

1. Radioelektron serişdelerini we ýokary ýygylykly enjamlary taslamagyň, işläp taýýarlamagyň, öndürmegiň, gurnamagyň (oturtmagyň), edinmegiň, ulanmagyň hem-de olary daşary ýurtlardan getirmegiň tertibi hakynda Düzgünnama Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanylýar.

2. Türkmenistanyň çäginde hasaba alynmaga degişli edilmeýän radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygylykly enjamlaryň sanawy Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan bellenilýär.

11-nji madda. Radioelektron serişdelerine we ýokary ýygylykly enjamlara bolan talaplar

1. Radioelektron serişdelerinde we ýokary ýygylykly enjamlarda radioýygylyklary peýdalanmak bilen, ylmy-barlag we tejribe-konstruktorçylyk işlerini geçirmek diňe Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygylyklar baradaky pudagara topar bilen ylalaşylandan soň amala aşyrylýar.

2. Radiopäsgelçilikleriň mümkin bolan çeşmeleri hökmünde görülyän, işlenip taýýarlanylýan, taslamalanylýan, öndürilýän we ulanylýan tehniki serişdeleriň (elektroulag, elektrik geçiriji liniýalar, elektrik abzallary, awtoulag serişdeleri we başgalar) tehniki häsiýetnamalary industrial radiopäsgelçilikleriň ýol berilýän derejesinden ýokary geçmeli däldir.

3. Radioşöhlelenmäniň kadalary, radiopäsgelçilikleriň ýol berilýän derejeleri, tehniki serişdeleriň bu kadalara laýyklygyna synagdan geçirilmeginiň tertibi «Türkmenstandartlary» baş döwlet gullugy tarapyndan «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy bilen bilelikde bellenilýär.

4. Radioaragatnaşygyň hilini üpjün etmek, şeýle hem radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygylykly enjamlaryň döredýän päsgelçilikleriniň önüni almak maksady bilen, «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy Türkmenistanda öndürilýän, daşary ýurtlardan getirilýän radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygylykly enjamlaryň Türkmenistanda hereket edýän radioşöhlelenmäniň kadalaryna laýyklygyna gözegçiligi amala aşyrýar.

12-nji madda. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak bilen dolandyrylýan ulgamlara bolan talaplar

1. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak bilen dolandyrylýan ulgamlar Türkmenistanyň çäginde hereket edýän telekommunikasiýa aragatnaşyk ulgamlary bilen özara utgaşyklykda gurnalmalydyr.

2. Radioýygylyk spektriniň peýdalanylmagyny üpjün edýän aragatnaşyk ulgamlarynyň Türkmenistanyň telekommunikasiýa aragatnaşyk ulgamy bilen baglanyşyklylygy hereket ediş durnuklylygyny, habar

howpsuzlygyny, umumy merkezleşdirilen dolandyryşy we dessin-agtaryş işini amala aşyryan edaralar bilen özara hereketi üpjün etmek boýunça kadalar we talaplar ýerine ýetirilen mahalynda amala aşyrylmalydyr.

3. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak bilen dolandyrylýan ulgamlar üçin enjamy ibermek görkezilen ulgamlaryň umumyulgam we obýekt boýunça maksatnama-algoritm üpjünçiligine we ony hyzmat taýdan goldamaga degişli resminamalaryň doly möçberde berilmegi bilen amala aşyrylmalydyr.

13-nji madda. Habar howpsuzlygyny üpjün etmek

Radioýygylyk spektri peýdalanylanda habar howpsuzlygyny üpjün etmek boýunça çäreler görülmelidir, şol sanda:

1) maglumatlar gorlaryna we berilýän habara rugsatsyz aralaşylmagyny, aragatnaşyk ulgamlarynyň gözegçiliksiz peýdalanylmagyny we işiniň bökdelmegini, şeýle hem şahsyýete, jemgyýete we döwlete zyýan ýetirmek maksady bilen peýdalanylmagyny aradan aýyryan;

2) habaryň (maglumatlaryň) berlişiniň dowamynda onuň ýaşyrynlygyny we bitewüligini üpjün edýän;

3) rugsat berilmedik ýa-da öňünden niýet edilmedik gatyşmak synanyşyklary mahalynda aragatnaşygyň hereket etmek düzgüniniň üýtgeşsizligini üpjün edýän.

14-nji madda. Radioaragatnaşygyň ýaşyrynlygy

1. Başga salga niýetlenilen radiohabar kabul edilen mahalynda ony bellemek, açmak, onuň mazmunyny we bardygyny ýaýratmak ýa-da onuň mazmunyny ýerine ýetirmek gadagandyr, dessin-agtaryş çärelerini we derňew hereketlerini geçirmegiň tertibini kadalaşdyryan Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan halatlar muňa degişli däldir.

2. Radioaragatnaşyk kanallary boýunça döwlet syrlaryndan ybarat bolan maglumatlary özünde saklaýan kodlaşdyrylmadyk görnüşindäki habary bermek gadagandyr.

3. «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy tarapyndan radiomonitoringniň amala aşyrylmagy radioaragatnaşygyň syrlylygynyň bozulmagy diýlip hasap edilmeýär.

4. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygylyklar baradaky pudagara toparyň rugsady bolmazdan, ýaşyryn radiohabarlary olaryň kömegi bilen berip, kabul edip, şifrläp ýa-da şifri açyp bolýan radioelektron serişdelerini we ýokary ýygylykly enjamlary saklamak gadagandyr.

15-nji madda. Adamlaryň ýaşayyş-durmuşyna abanýan howp baradaky habarlaryň ileri tutulmagy

1. Radioýygylyk spektrini peýdalanyjylar ýerde, suwda, howada, älem giňişliginde adamlaryň ýaşayyş-durmuşyna abanýan howp baradaky, Türkmenistanda gorumak, howpsuzlyk we hukuk tertibini gorumak babatdaky gaýragoýulmasyz çäreler hakyndaky ähli habarlaryň, şeýle hem uly heläkçilikler, weýrançylyklar, epidemiýalar, epizootiýalar we tebigy betbagtçylyklar hakyndaky habarlaryň aňrybaş ileri tutulyp berilmegini üpjün etmäge borçludylar.

2. Radioelektron serişdelerine we (ýa-da) ýokary ýygylykly enjamlara eýelik ediji ýa-da olary peýdalanyjy howp ýa-da kömek signaly kabul edilenden soň ýagdaýa laýyk hereketlere girişmäge borçludyr. Eger radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygylykly enjamlaryň işi howp ýa-da kömek signalyny bermek ýa-da kabul etmek üçin päsgelçilik bolup durýan bolsa, onda radioelektron serişdeleriniň we (ýa-da) ýokary ýygylykly enjamlaryň eýesi ýa-da olary peýdalanyjy haýal etmän olaryň işini togtatmaga borçludyr.

16-njy madda. Habar bermegiň usullary we tärleri

Habar bermegiň usullary we tärleri hem-de olary durmuşa geçirmegiň ýollary Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda amala aşyrylmalydyr hem-de Türkmenistanyň aragatnaşyk ulgamynyň, radioýygylyk spektrini peýdalanmak arkaly, telekommunikasiýanyň dünýä toruna goşulmagyny üpjün etmek maksady bilen, Halkara elektroaragatnaşyk birleşmesiniň maslahatlaryna laýyk gelmelidir.

17-nji madda. Radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşy hakyndaky maglumaty bermek

Radioýygylyk spektrini peýdalanyjylar Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan belleniýän tertipde, şeýle hem radioýygylyklary peýdalanmak şertnamasyna laýyklykda, berlen radioýygylyklaryň (radioýygylyk zolaklarynyň) peýdalanylyşy hakyndaky maglumaty berýärler.

18-nji madda. Elektromagnit utgaşmasy boýunça talaplar

1. Radioelektron serişdelerini we ýokary ýygylykly enjamlary peýdalanyjylaryň ählisi tarapyndan radioýygylyk spektriniň peýdalanylmagy elektromagnit utgaşdyrylyşynyň pugta üpjün edilmeginde amala aşyrylmalydyr, olaryň tehniki häsiýetnamalary bolsa, Türkmenistanyň çäginde hereket edýän bellenen ülnülere we tehniki kadalara laýyk gelmelidir.

2. Radioelektron serişdeleriniň elektromagnit utgaşmasyna, olaryň ölçeg möçberleriniň ülnülere we tehniki kadalara laýyk gelşine gözegçilik etmek «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy tarapyndan radioýygylyk spektrini peýdalanyjylar bilen bilelikde amala aşyrylýar.

3. Peýdalanyjylaryň täze döredilýän tehniki serişdeleri Türkmenistanyň çäginde hereket edýän radioelektron serişdeleri we ýokary ýygylykly enjamlar bilen elektromagnit utgaşmasyny üpjün etmelidir.

IV BAP. RADIOÝYGÝLYK SPEKTRINI PEÝDALANMAK HUKUGYNYŇ ÇÄKLENDIRILMEGI, TOGTADYLMAGY

WE BES EDILMEGI

19-njy madda. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak hukugynyň çäklendirilmegi we togtadylmagy

1. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygylyklar baradaky pudagara topar döwlet ähmiýetli çäreler geçirilýän döwründe radioýygylyk spektrini peýdalanmak hukugyny çäklendirmäge ýa-da togtatmaga haklydyr.

2. Döwletiň goranmak, milli howpsuzlyk we hukuk tertibiniň maksatlary üçin berlen radioýygylyklary peýdalanmak hukugy Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan degişli döwlet edaralary bilen ylalaşylyp çäklendirilip, togtadylyp ýa-da bes edilip bilner.

3. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak hukugy «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy tarapyndan şu halatlarda çäklendirilip ýa-da togtadylyp bilner:

1) radioýygylyklary peýdalanmaga rugsadyň ýa-da şertnamanyň şertleri bozulanda;

2) radioýygylyk spektriniň peýdalanylandygy üçin töleg öz wagtynda tölenilmese.

20-nji madda. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak hukugynyň bes edilmegi

1. Radioýygylyk spektrini peýdalanmak hukugy şu halatlarda bes edilýär:

- 1) raýatlaryň hukuklaryna we kanuny bähbitlerine, döwletiň ykdysady bähbitlerine zeper ýetirilende;
- 2) radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň peýdalanylmagyndan ilatyň janynyň ýa-da saglygynyň howpsuzlygyna hakyky howp dörende;
- 3) radioelektron serişdelerini we ýokary ýygyllykly enjamlary peýdalanmak arkaly daşky gurşawyň ýagdaýyna zyýan ýetirilende;
- 4) radioýygyllyklary peýdalanmaga rugsadyň ýa-da şertnamanyň hereket ediş möhleti tamamlananda;
- 5) şu Kanunda we aragatnaşyk işini düzgünleşdirýän Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda bellenen talaplar, şeýle hem radioýygyllyklary peýdalanmak şertnamasynyň şertleri berjaý edilmese;
- 6) berkidilen radioýygyllyklardan ýüz dönderilende;
- 7) ýuridik şahs ýatyrylanda ýa-da fiziki şahsyň işi bes edilende.

2. Radioýygyllyk spektrini peýdalanmak hukugyny bes etmegiň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygyllyklar baradaky pudagara topar tarapyndan kesgitlenilýär.

21-nji madda. Adatdan daşary ýagdaýlar dörän mahalynda peýdalanyjylaryň radioelektron serişdelerini ulanmak

1. Adatdan daşary ýagdaýlar dörän mahalynda Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygyllyklar baradaky pudagara topar peýdalanyjylaryň radioelektron serişdeleriniň ulanylmagyna çäklendirmeler girizmäge, şeýle hem döwletiň howpsuzlygyny üpjün etmek, adatdan daşary ýagdaýlary ýa-da olaryň netijelerini ýok etmek maksady bilen, bu serişdeleri ulanmaga haklydyr.

2. Radioaragatnaşyk ulgamlary şahsyýetiň kanuny bähbitlerine, jemgyýetiň we döwletiň bähbitlerine zyýan ýetirýän maksatlar üçin peýdalanylanda Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýygyllyklar baradaky pudagara topar radioýygyllyk spektrini peýdalanyjylaryň işini, islendik terminal serişdeleriň we bu ulgamlaryň

Türkmenistanyň çägindäki ýerüsti beketleriniň işini hem togtatmaga, şeýle hem hemra aragatnaşygynyň kosmos apparatlarynyň Türkmenistanyň çäğine şöhlelenmegine çäklendirme girizmäge haklydyr.

V BAP. RADIOPÄSGELÇILIKLERI ÝÜZE ÇYKARMAK WE ARADAN AÝYRMAK

22-nji madda. Radiopäsgelçilikleriň çeşmesiniň ýerleşýän ýerini agtarmak we anyklamak

Teleradioýaýradysy we radioaragatnaşygy kabul etmäge päsgel berýän tehniki serişdeleriň – radiopäsgelçilikleriň çeşmeleriniň ýerleşýän ýerini agtarmak we anyklamak «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy tarapyndan amala aşyrylýar.

Değişli halatlarda radiopäsgelçilikleriň çeşmelerini agtarmak «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugynyň, Türkmenistanyň Milli howpsuzlyk ministrliginiň we (ýa-da) Türkmenistanyň Içeri işler ministrliginiň wekillerinden ybarat dessin-agtaryş topary tarapyndan geçirilýär.

23-nji madda. Radiopäsgelçilikleri aradan aýyrmak

1. Eger radiotolkunlary kabul etmekde päsgelçilikler ýuridik şahsa değişli bolan tehniki serişde arkaly döredilse, onda radiopäsgelçilikleriň çeşmesiniň eýesine radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyryan wezipeli adam tarapyndan radiopäsgelçilikleri aradan aýyrmak, tehniki serişdäni döwrebaplaşdyrmak ýa-da çalşyrmak barada tabşyryknama berilýär.

Ýuridik şahs bellenen möhletde tabşyryknamany ýerine ýetirmedik halatynda radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini

amala aşyran wezipeli adam radiopäsgelçilikleriň çeşmesiniň işini togtadyar we administratiw hukuk bozulma hakynda teswirnamany resmileşdirýär.

2. Eger radiotolkunlary kabul etmekde päsgelçilikler şahsy eýeçilik hukugynda fiziki şahsa degişli bolan tehniki serişde arkaly döredilse, radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyran wezipeli adam tarapyndan onuň eýesine onuň işini (ulanylyşyny) togtatmak bilen, radiopäsgelçilikleri aradan aýyrmagyň zerurdygy hakynda tabşyryknama berilýär we abatlamak ýa-da radiopäsgelçilikleriň çeşmesi bolan tehniki serişdäni çalşyrmak maslahat berilýär.

Zerur abatlamagy geçirmekden ýa-da radiopäsgelçilikleriň çeşmesi bolan tehniki serişdäni çalşyrmakdan boýun gaçyrylan halatynda radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyran wezipeli adam administratiw hukuk bozulma hakynda teswirnamany resmileşdirýär.

3. Wezipeleri we işi ilatyň ýaşayşyna, saglygyny goramaga gönükdirilen tehniki serişdeleriň – radiopäsgelçilikleriň çeşmeleriniň (ýerüsti şäher we demir ýol elektroulaglary, elektrik geçiriji liniýalar, elektrik beketleri we beýlekiler) işini (ulanylyşyny) togtatmaga ýol berilmeýär.

4. Radiopäsgelçilikleriň çeşmesi bolan tehniki serişdedäki radiotolkunlary kabul etmäge päsgelçilikler aradan aýrylandan soň, ony ulanyşa girizmek radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyran wezipeli adamyň rugsady esasynda amala aşyrylýar.

VI BAP. RADIOÝYGYLYK SPEKTRINIŇ SERIŞDESINIŇ PEÝDALANYLYŞYNA DÖWLET GÖZEGÇILIGI

24-nji madda. Radioýygylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyrmak

1. Radioýgylyk spektriniň serişdesiniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar we «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy tarapyndan amala aşyrylýar.

2. «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy hakyndaky Düzgünnama Türkmenistanyň Senagat we kommunikasiýa ministrliginiň «Türkmenaragatnaşyk» agentligi tarapyndan tassyklanylýar.

3. «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugynyň esasy wezipeleri şulardyr:

1) Türkmenistanyň çäginde radioýgylyk spektrini netijeli peýdalanmak boýunça döwlet syýasatyny durmuşa geçirmek;

2) şu Kanunyň we Türkmenistanyň çäginde aragatnaşyk hyzmatlarynyň edilmegini düzgünleşdirýän Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi üpjün etmek;

3) Türkmenistanyň çäginde radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna tehniki radiogözegçiligi amala aşyrmak;

4) Türkmenistanyň çäginde radioelektron serişdelerini we ýokary ýgylykly enjamlary bellenen tertipde hasaba almak we hasapdan aýyrmak;

5) Türkmenistanyň çäginde aragatnaşyk hyzmatlarynyň edilmegi üçin niýetlenilen radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýgylykly enjamlaryň işçi ýgylyklarynyň, çagyryş signallarynyň niýetlenilişini we hasaba alnyşyny barlamak;

6) radioýgylygy berkitmegiň awtomatlaşdyrylan maglumatlar gorunyň ulgamyny we elektromagnit utgaşmasynyň hasabyny ýöretmek we yzygiderli kämilleşdirmek.

25-nji madda. Radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyrýan wezipeli adamlar

Radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyrýan wezipeli adamlar şulardyr:

1) «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugynyň ýolbaşçysy, ol şol bir wagtda radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça Türkmenistanyň baş döwlet gözegçisi bolup durýar;

2) «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugynyň welaýat, etrap we şäher bölümleriniň (bölümçeleriniň) ýolbaşçylary, olar şol bir wagtda welaýatlarda, etraplarda we şäherlerde radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça baş döwlet gözegçileridir.

Radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyrýan we şol bir wagtda radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça döwlet gözegçileri bolup durýan beýleki wezipeli adamlaryň sanawy «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýygylyk gullugy hakyndaky Düzgünnama bilen belleniýär.

26-njy madda. Radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça baş döwlet gözegçileriniň we döwlet gözegçileriniň ygtyýarlylyklary

Radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça Türkmenistanyň baş döwlet gözegçisi, radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça welaýatlaryň, etraplaryň we şäherleriň baş döwlet gözegçileri, radioýygylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik etmek boýunça döwlet gözegçileri gulluk şahadatnamalaryny görkezmek bilen şu ygtyýarlyklara eýedirler:

1) radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň «Türkmenaragatnaşyk» agentligi tarapyndan bellenen talaplara laýyklygyna, şeýle hem olary öndürmek, getirmek, olaryň söwdasy ýa-da olary ulanmak üçin rugsadyň barlygyna barlagy amala aşyrmaga;

2) radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň bildirilýän talaplara laýyk gelmeýändigini, şeýle hem degişli rugsadyň

ýokdugy ýüze çykarylan halatynda radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň eýelerine administratiw hukuk bozulma hakynda teswirnama düzmäge;

3) döwlet häkimiýet edaralary we ýerli öz-özüňi dolandyryş edaralary bilen bilelikde şu Kanunyň, radioaragatnaşyk babatda Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň talaplarynyň ýerine ýetirilişine gözegçiligi amala aşyrmaga;

4) şu Kanunyň we Türkmenistanyň gaýry kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň düzgünlerine laýyklykda beýleki ygtyýarlylyklary amala aşyrmaga.

27-nji madda. Radioýgylyk spektriniň monitoringi (radiomonitoring)

1. Radiomonitoring «Türkmenaragatnaşyk» agentliginiň ýanyndaky Döwlet radioýgylyk gullugy tarapyndan amala aşyrylýar.

2. Radioýgylyk spektriniň monitoringini amala aşyrmagyň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Radioýgylyklar baradaky pudagara topar tarapyndan belleniýär.

28-nji madda. Radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna gözegçilik amala aşyrylanda radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň eýelerine ýa-da peýdalanyjylaryna bildirilýän talaplar

1. Radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň eýesi ýa-da peýdalanyjysy radioýgylyk spektriniň peýdalanylyşyna döwlet gözegçiligini amala aşyrýan wezipeli adamy radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň tehniki ýagdaýyny we ulanylyşyny olaryň ulanylýan ýerinde barlamak üçin goýbermäge borçludyr.

2. Türkmenistanyň kanunçylygynda göz öňünde tutulan halatlarda radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň eýesi ýa-da peýdalanyjysy dessin-agtaryş çärelerini ýa-da derňew hereketlerini

amala aşyryan wezipeli adamlary radioelektron serişdeleriniň we ýokary ýygyllykly enjamlaryň ulanylyşyna barlag geçirmek üçin goýbermäge, şeýle hem radioaragatnaşygyň guralyşy hakyndaky maglumaty bermäge borçludyr.

VII BAP. JEMLEÝJI DÜZGÜNLER

29-njy madda. Jedelleri çözmek

Radioýygyllyk spektriniň peýdalanylyşy babatda ýüze çykýan jedeller Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde çözülýär.

30-njy madda. Şu Kanunyň bozulandygy üçin jogapkärçilik

Şu Kanunyň bozulmagy Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen jogapkärçilige eltýär.

31-nji madda. Şu Kanunyň herekete girmegi

1. Şu Kanun resmi taýdan çap edilen gününden herekete girizilýär.

2. Şulary güýjüni ýitiren diýip ykrar etmeli:

1) 2000-nji ýylyň 15-nji iýunynda kabul edilen «Radioýygyllyk spektri hakynda» Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2000 ý., № 2, 15-nji madda);

2) 2018-nji ýylyň 9-njy iýunynda kabul edilen «Radioýygyllyk spektri hakynda» Türkmenistanyň Kanunyna üýtgetmeler girizmek hakynda» Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2018 ý., № 2, 49-njy madda).

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Aşgabat şäheri.

2018-nji ýylyň 20-nji oktýabry.

№ 77-VI.